

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön osaaminen sosiaalisessa vahvistamisessa, menetelmä- ja kohtaamisosaaminen sekä vertaistuen/-toiminnan hyödyntäminen voivat edesauttaa huomattavasti alla mainituissa asioissa.

”Ennaltaehkäisyllä, matalan kynnyksen tuella ja läsnäololla sekä yhteisöllisyyden lisäämisellä vahvistetaan eri ikäisten nuorten hyvinvointia ja vähennetään mielenterveyspalveluiden tarvetta.” s.6

” Edistetään oppimisen iloa, oppimista ja kouluviihtyvyyttä...” s. 7

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön rooli on merkityksellinen nuoren kohtaamisessa, luottamuksen luomisessa ja rinnalla kulkemisessa kun mennään esim. opiskeluhuollon tai koulun ulkopuolisten sote-palveluiden pariin. Dialogisuuden tarve näkyy koulu- ja oppilaitosyhteisöissä ja dialogia monialaisessa toimijajoukossa toivotaan lisää.

”Vahvistetaan valtakunnallisella ohjauksella nuorille suunnattuja työllisyys-, nuoriso-, koulutus-, sosiaali- ja terveyspalveluja siten, että ne toimivat oikea-aikaisesti, monialaisesti ja yhteen sovitettuina.” s. 8

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö kohtaa nuoria luottamuksella ilman ajanvarausta ja voi järjestää esim. vertaistuellisia pienryhmiä. Nuoret ovat kokeneet tällaisen työskentelyn mieluisaksi ja vaikuttavaksi. Stressin tunteen väheneminen on mainittu yhtenä tekijänä.

” Ohjelman valmisteluun liittyvässä kuulemisessa nuoret nostivat esiin, että koulupaineita tulee vähentää, matalan kynnyksen palveluita lisätä ja niiden laatua parantaa. ” s. 9

Osaamiskeskuksen (koulu- ja oppilaitosnuorisotyö) rooli kouluttamisessa ja vertaiskeskusteluiden järjestäjänä sekä tiedon tuottajana on merkittävä. Nuoskan neljän vuoden toiminnan aikana on kertynyt paljon kontakteja sekä tietoa ja kokemusta kentällä vallitsevasta todellisuudesta ja tarpeista.

” Varmistetaan, että nuorten parissa toimivilla aikuisilla, kuten nuorisotyöntekijöillä ja harrastustoiminnan ohjaajilla on riittävä osaaminen laadukkaan, turvallisen ja nuoren mielen hyvinvointia tukevan toiminnan järjestämiseen. ” s. 10

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Nuorisotyön roolin tarkentaminen ja nuorten toimijuuden lisääminen yhteisöllisessä opiskeluhuollossa on tärkeä kehityssuunta jatkossa. Nuorisotyö tuo hyvinvointityön lähemmäs nuorten arkea ja auttaa nuoria toimimaan aktiivisena osana koulu- ja oppilaitosyhteisöä.

”Vahvistetaan nuorten resilienssiä haastavien tilanteiden kohtaamisessa selkeyttämällä ja kasvattamalla nuorisotyön roolia yhteisöllisyyden vahvistajana. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää nuorisotyötä kehitetään edelleen.” s. 12

Tärkeää on nuorisotyön selkeä määrittäminen ja erityisosaamisen (nuoren kohtaaminen, asiantuntijuus nuoren maailmasta) korostaminen.

” Hallitus panostaa nuorten hyvinvointiin, erityisesti ennalta ehkäiseviin toimiin, yhteistyössä yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa.” s. 15

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisovaltuuskunnan osamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

Dialogisen toimimisen tavan omaksuminen on edellytys osamiskeskusten väliselle yhteistyölle.

Ymmärrys osaamiskeskuksissa siitä mitä nuorisotyö käytännön tasolla eri ympäristöissä tarkoittaa, on edellytys laadukkaalle työskentelylle. Nuorisotyön eetos ja työote poikkeavat joiltain osin esimerkiksi useiden koulun toimijoiden vastaavista. Nuorisotyön erityiset vahvuudet pääsevät esiin kun nämä eroavaisuudet tunnustetaan, tunnustetaan ja nähdään kokonaisuutta täydentävänä asiana.

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisotalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Koulunuorisotyötä tehdään useilla eri nimikkeillä (yhteisöohjaajat, kouluvalmentajat, school coach, kouluzemppari, kouluohjaaja, kampusmestari, yhteisöpedagogi...) ja tämän takia koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä tekevän työn kuva ja rooli ovat toisinaan epäselviä kouluissa toimiville ja heidän esihenkilöilleen. On tarpeen sopia yhteisesti ja valtakunnallisesti mitä nimikettä käytetään "kattokäsitteenä", jotta samaa työtä samoilla tavoitteilla tekevät ammattilaiset eivät ajaudu eri "siiloihin" tai peräti kilpailuasetelmaan keskenään. Tärkeintä on muistaa se, että olemme työskentelemässä lasten ja nuorten hyvinvoinnin hyväksi.

Heikki Korhonen
Yhteisöpedagogi, Kehittämiskeskus Opinkirjo